ZPRAVODAJ KLUBU VĚDECKÉ FANTASTIKY - A N D R O M E D A

ANDROMEDA

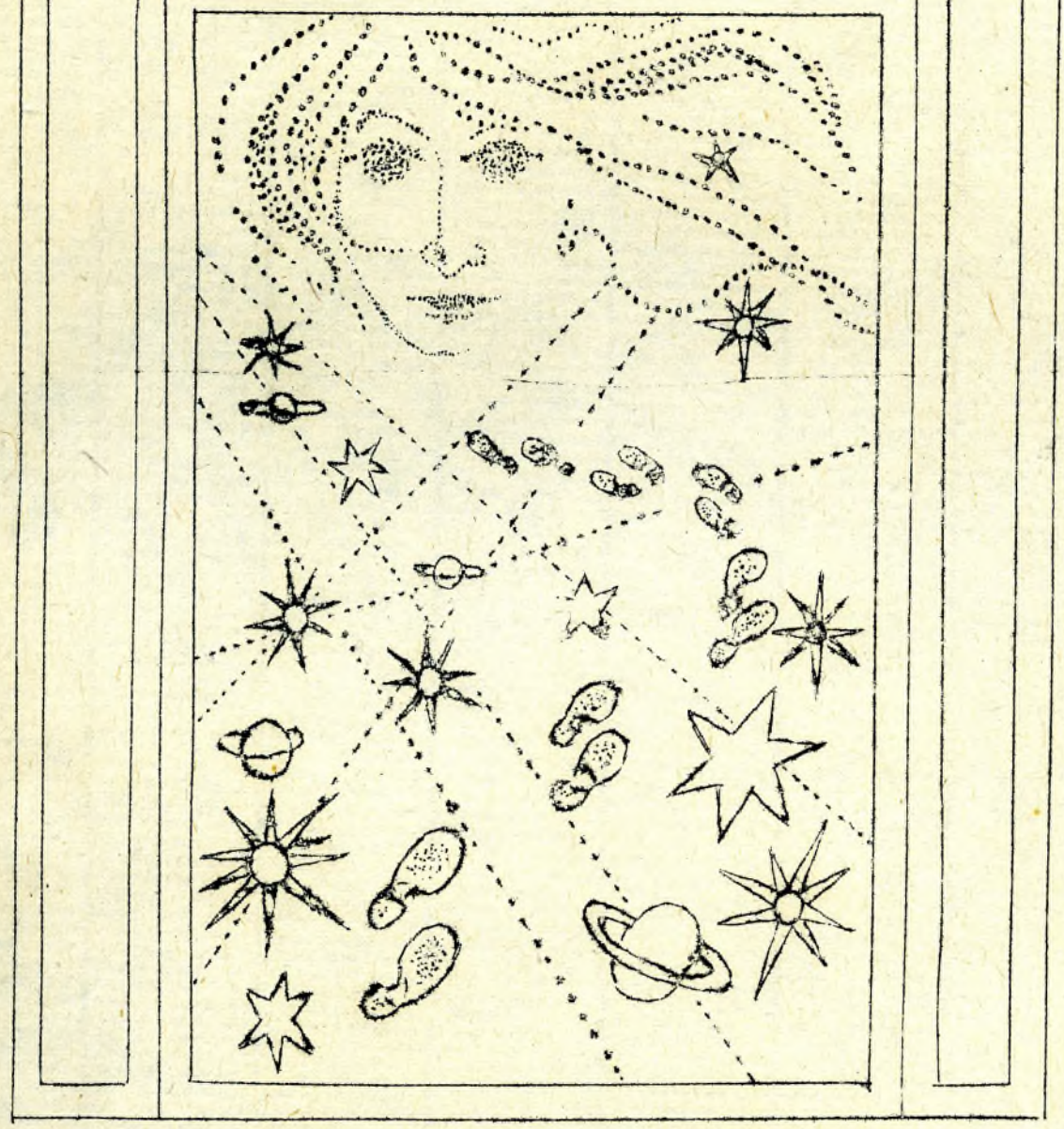

Při MěV SSM v Plzni městě

Neprodejné, určeno jen pro vnitřní potřebu

BŘZEN 1985

Halmochron teleportován - ať žije Halmochron!

Tamtamy už vám asi donesly, že úplně první halmochron v tomto časoprostoru získal Honza Hlavička (navíc si vysoutěžil i druhé místo, Zdeněk Páv pak třetí). Honza sice o přístroji tvrdí, že je zcela nepoužitelný, nicméně v této chvíli jsou oba nezvěstní a nám nezbývá než doufat, že halmochron splní svůj tajný podprogram a vyšle za sebe z budoucnosti dokonalejší náhradu, abychom i v letošním roce mohli v naší soutěži udělit hlavní cenu.

Ano, tímto vyhlašujeme 2. ročník soutěže o

S t ř í b ř i t ě l e s k l ý h a l m o c h r o n

Nejdéle do 30. 9. 1985 zašlete povídku s tematikou cestování v čase (rozsah do 10ti stran strojopisu s 1 kopií) na adresu: Ing. Karel Jedlička, Nepomucká 15, 317 04 Plzeň.

Zvláštní plus budou mít ti autoři, kteří k povídce připojí vědecké vysvětlení použité teorie o čase. Chtěli bychom se totiž v budoucnu pokusit o jakési shrnutí možných pojetí času; od teorie "zašlápnutého motýla" (Bradbury: Burácení hromu) až po názor, že "kniha času je již napsána a cokoli učiníte se vlastně už stalo" (R. Young: Pampeliška nebo Dilenkin: Princip nepravděpodobnosti). Mezi těmito pojetími je rozmezí pro vaši fantasii, můžete se přidržet osvědčených Strážců času a jejich "uzlovými body změn", ale uvítáme i teorie zcela se vymykající běžnému pojetí (O. Neff: Jak přišla Lali o zapalovač nebo Zdeněk Páv: Geneza podezřelé pohádky o Šípkové Růženece) včetně zcela chaotických (M. Morcock: Tok).

Povídky i teorie budou postupně zveřejněny v našem zpravodaji, některé příspěvky z prvního ročníku naleznete už v tomto čísle.

Příjemné počtení přeje

r e d a k c e

---

obsah: povídky z 1. ročníku Halmochronu:

F. Šafránek: Motýli.....str. 2
Z. Páv: Geneze podezřelé pohádky 3
J. Hlavička: Vpřed a vzůru 5
Pořízka-Kosatík: Rony a Tony 8
P. Kosatík: Sci-fi moralita (recenze) 11
plán akcí klubu na r. 1985 12
Z. Šůcha: Výprava na souřadnice 18-59-3/K 13
R. Sheckley: Démoni (překl. J. Kopcová) 15

František Šafránek

M o t ý l i

Liduprázdným nočním metrem zamyšleně kráčí bělovlasý muž. Není v Praze poprvé - jmenuje se Albert Einstein. Pod paží nese objemnou koženou aktovku a svému okolí věnuje jen nezbytnou pozornost. Setkání nemůže promeškat, je zákonité a on o tom ví. Zbývá ještě pár okamžiků. Chce je vyplnit rozvíjením originální teorie, kterou před svým příchodem nestačil domyslet.

Chaotický hluk vznikl zcela nenápadně, neupoutal Einsteinovu pozornost. Pak už bylo pozdě. Uragán dupotu desítek nohou, sípavé vzdechy, hradba lidských těl jej srazily na zem a někdo mu současně s výkřikem: "Einstein! Vždyť je to Einstein!" vytrhnul drahocennou aktovku. Ta se otvírá a hala je v jediném okamžiku zaplněna tichým šelestem papírových křídel. Tisíc motýlů s nádhernými křídly, jeden vzácnější než druhý, se třepotá v nedosažitelné výši. "Stůj! Stůj!" opakuje zbytečně stařec. Chraptivý vzdech nesmírně unaveného muže...

\- - -

Liduprázdným nočním metrem bezstarostně kráčí bělovlasý muž. Jmenuje se Albert Einstein a netuší, že očekávané setkání dopadne úplně jinak, než si představoval. Ve své kožené tašce nese výpočty převratného objevu; zde se má setkat s někým, komu je bude moci předat. Tím završí svůj život, víc už od něj nechce. Jeho mozek se však nedá zastavit, nikdy se nedal, rozvíjí nový myšlenkový experiment. Téměř nevnímá své okolí.

Snad proto nepostřehne okamžik zárodku nebezpečí. Hluk vzrůstá rychlostí světla - aspoň to tak vypadá. Zamyšlený stařec je sražen k zemi. Na konci davu opouštějí síly Albeta Einsteina II. Nejasně vidí, jak někdo vytrhává koženou aktovku z ruky Albertu Einsteinovi. Aktovku, kterou chtěl zachránit. Halou zašustí erupce motýlích křídel. Není čas obdivovat se jejich krásou. Nový návrat...

\- - -

...

\- - -

"Einstein! Vždyť je to Einstein!" vykřikuje uprostřed davu Einstein V. Je zkušenější než dřív, ví, co dělá. Cíl má stále stejný: zabránit krádeži aktovky. Srocení davu nepomáhá. Einstein I. opět ztrácí rovnováhu a z jeho rozevřené tašky začínají vylétávat motýli s modře popsanými křídly. Pohled, který Einstein V. již čtyřikrát viděl. V jeho mozku začíná zrát nová myšlenka. Nečeká na její plody. Nový návrat...

\- - -

...

\- - -

"Einstein! Vždyť je to Einstein!" slyší z davu za svými zády Einstein IX. Einsteina I. má těsně před sebou a v hlavě jedinou myšlenku: 'Musím mu aktovku vzít dřív, než přijde někdo jiný!'. Vyprostuje ji z křečovitého sevření padajícího starce. Ta se však nečekaně otevírá a osvobozuje v něm uschované listy papíru. Vyletávají jak krásní motýli k samotnému stropu haly. Einstein IX. zastavuje svůj běh. Najednou všechno pochopil. Poprvé se otáčí a spatřuje to, co měl spatřit již dávno. Za ním je dav starců. Nesmírně rychle začíná řídnout. Mizí Einstein VIII, VII, VI ... Každý následující stále nechápavěji pozoruje třepotavý let tisíce stran výpočtu převratného vynálezu a stále váhavěji se odhodlává k cestě do minulosti ... V, IV, III, II. Konečně se vzpamatovává i Einstein I. a přestává existovat. Einstein IX. osaměl. Chvíli ještě stojí, ale pak se sehne a začne s peronu sbírat listy papíru. Jen okamžik se usmívá absurditě celého příběhu, vzápětí zvážní. Neprávem přestal věřit své intuici; ani dnes ho nezklamala. Vždyť se přece setkal s člověkem, který se mu maximálně podobal! Sám se sebou! I listiny "předal"! ... Je smutné, že geniové jsou tolik odlišní. V této době neexistuje nikdo, kdo by ho mohl pochopit. Ani v žádné jiné. Čas, než sebral všechny listy svého výpočtu, mu připadal nesmírně dlouhý...

Ing. Zdeněk Páv

Geneze podezřelé pohádky o Šípkové Růžence

Za starou, sluncem prozářenou dřevěnou ohradou se mihl stín. Stařec zpozorněl.
Když se na rohu ohrady objevila drobná postava, reflexivně trhnul rukou a přestal točit klikou. Postava patřila malému, asi čtyřletému chlapečkovi, znehybněla a ztuhla uprostřed pohybu.
Stařec udělal pár kroků a natáhl krk, aby lépe viděl. Nadechl se a zakroutil hlavou nad svou lekavostí.
Přiblížil se k chlapci asi na pět kroků a stoupl si rovnou před něj. Znovu uchopil kliku a roztočil jí.
Hošík dokončil načatý krok, zdvihl hlavičku a vykulil oči.
Nerozhodně se zastavil a strčil prst do pusy. Přešlápl stydlivě z nohy na nohu a upejpavě se usmál.
Stařec se trochu naklonil, co mu dovolila tmavá skříňka zavěšená na koženém popruhu přes prsa, a kývnul na dítě.
- Jak ti říkají, chlapečku?
- Jiříček, špitlo dítě.
- Ty se mě bojíš, Jiříčku?
- Ne ... ty si tady nebyl, dodal chlapeček a zvědavě se na starce zahleděl.
- Jsem, kde jsem, odpověděl vyhýbavě kmet.
V klukovských očičkách se zableskl zájem a vzrušení.
- A co děláš??
- Co dělám. Já jsem, abys věděl, vládce času
- Co je to??
- No, já rozhoduju o tom, jak rychle utíkají nebo se vlečou minuty hodiny a dny.
- Aha, kluk chápavě pokýval hlavou, tak já už vím, kdo jsi.
Stařec se tiše usmál.
- Ale dovedu ještě mnohem víc. Umím i zastavit čas. Celý svět potom spí, jako... jako...

- Jako v té pohádce?
- Jaké pohádce?
- O Šípkové Růžence přeci, zavrtělo děcko hlavou nad starcovou nevědomostí, jak spala a i celej hrad. I pan král. A potom jak přišel princ, prolezl křovím a princeznu vysvobodil a tak jak se probudila, dala princi pusu a pak se probudili všichni.
- Aha, takhle to tedy je...

Melancholický záblesk živený dávnou vzpomínkou se zaleskl ve starých očích.

- A ... jak to všechno děláš, pane?
- Co? ... a ... ano, jak to dělám. Vidíš tenhle flašinet?
- Tu škatulku jak s ní pořád točíš?
- Tu. Jmenuje se flašinet. A zpívá písničku celému světu. A když tu písničku slyší taková strašně malinká zvířátka, je to dobře a svět je takový jaký má být. Když ale písnička umlkne, ta zvířátka usnou a s nimi usne i celý svět.
- Jako já, když jdu spinkat?
- Ano, asi tak.
- Hm, a jak vypadají ta zvířátka. Já bych jedno chtěl.
- Ale to nejde, Jsou strašně malilinkatá, že bys je vůbec neviděl. Jmenujou se časnáci.
- To je ošklivé jméno pro zvířátka... A proč pořád točíš tou ška... flašinem?
- Flašinetem. Když točím, tak flašinet zpívá tu písničku, víš? Musím pořád točit, aby svět nebyl jako v té pohádce.
- Aha, chlapeček se vesele zasmál, já bych byl jako ten princ, viď, kdyby všichni spali.
- Ano, ty bys pak byl ten princ...
- Já už budu muset jít. Můžu zase někdy přijít?
- Přijď, budu na tebe čekat.

Dítě se otočilo a odhopsalo za svými dětskými starostmi. Stařec ho pozorně sledoval a ještě za ním zavolal.

- A nezapomeň.

Ale to už dítě neslyšelo.
Kmet se vrátil k nízké bílé zídce zarostlé travou. Posadil se, flašinet položil na kolena a zvolna, pravidelně točil klikou.
Hlavou se mu honily staré a skoro zapomenuté vzpomínky.
Jak ho Impérium vyslalo do tohohle vesmíru, jak se prodíral zmrtvělými silovými poli, jak konečně našel Wottův generátor prostorových deformací, jak zjistil proč přestal pracovat, když vedle něj našel mrtvolu svého předchůdce a jak znavu uvedl generátor do chodu.
Usmál se.
Jak už je to dávno...
Snad se přeci jen někdy nějaké dítě vrátí a řekne, že by chtělo zkusit, jak se točí tou klikou. Snad...
Sklonil hlavu a opřel se čelem o generátor.
Tak oni to vyprávějí dětem jako pohádku...

Poznámka: Autor se ospravedlňuje případnému laskavému čtenáři za zřejmě dosti nesrozumitelnou povídku. K jejímu lepšímu pochopení je nezbytně nutné znát přednášku Lip Flip Lipa, kterou měl k chovancům Státního blázince v H.
Přednáška s názvem O různosti časů obydlených a jiných pojednává a do hloubky rozpitvává nejrůznější typy časů, způsob cestování v nich a důsledky pro obyvatele jiných časů. Přednáška bohužel není kompletní - L. Flip L. byl nucen o předčasné ukončení, neboť byl brát skotský střik.

Torzo přednášky je k dispozici u autora tohoto, ovšem je zaznamenána nespojitou křivočaře modulovanou modrou linkou a tudíž není vhodná ke zpracování jiným dekodérem než autorovým.
Loučíme se slavným Lipovým výrokem, který zvolal na adresu pozemských vědeckých kapacit, když byl zproštěn odpovědnosti za své činy:
"Ukažte mi ve vesmíru jediného trpajzlíka a já pohnu tou vaší zapšklou vědou!"

Jan Hlavička

V p ř e d a v z h ů r u !

Noc je tichá a teplá. Jen se podívejte, jak oheň krásně praská, jak si pomlaskává nad tou dobrotou, sluncem vysušenou téměř doběla jako kosti na poušti. Jak šlehá přímo vzhůru, jako by ho vtahoval nějaký neviditelný komín. A to mi připomíná, že jsem vám ještě nevyprávěl o Barnabáši Novotném.

Barnabáš Novotný byl vcelku sympatický kníratý přestřicátník. Vlasy se mu kudrnatily asi tak sto osmdesát centimetrů nad zemí a vzdáleně připomínal barvotiskovou lidovou představu čerta. Bylo o něm všeobecně známo, že jede po ženských jako čert po hříšné duši. Galantní byl ke všem ženám bez rozdílu: ke kočkám, slepicím, ropuchám i opicím, k laním i k saním. A přinášelo mu to jejich přízeň, kterou si u některých ochotně a s radostí vybíral.

Myslel i hlavou. Už tenkrát mělo druhé pohlaví rádo i trochu té takzvané inteligence, kteráž bývala nesprávně ztotožňována s částečnou duševní schopností, například pamětí, vtipem, kombinační schopností, a Bárny, nikdo mu jinak neřekl než Bárny, v pauzách mezi svým povoláním - dělal údržbáře ve Sluchotvaru, znáte to, utržená splachovadla, prasklé žárovky, porouchané zámky, odvzdušňování radiátorů, vyprazdňování pastiček na myši - a mezi svým koníčkem pilně louskal různé ty populárně vědecké magazíny a literaturu faktu. A když nějaká ta nanynka sekala patky třeba s čapkovským pragmatismem nebo Billingsovou metodou, převedl řeč na biotechnologie nebo na zpozemštování Marsu, sundal jí brejle, odložil je na noční stolek a holka ráda přestala s těmi intelektuálskými žvásty a rázem realizovala svou metamorfózu v ženu.

Bárnyho silně poznamenal dědeček. Otec na něj příliš velký vliv neměl, neboť záhy po porodu uteki do Jinozemska a na matku se pro změnu utrhl balkon jednoho prastarého domu, když si běžela vyběhávat výjezdní formality. Starý Klimeš byl uplivaný a užvaněný dědek, který měl na celém tom božím světě jenom předměstský domek, věčně podělaného a uřvaného vnuka a vzpomínky. Vzpomínky na dobu, kdy pokrok jaře mašíroval mílovými kroky vpřed, kdy se za Rakouska ještě jezdilo na koních a za republiky už mobilizovali v autech, kdy do školy šlapával deset kilometrů bosky, kdy jako dítě neměl často co do huby. Teď si jezdí pro důchod tři stanice autobusem. Teď stačí plivnout na teflenovou pánev a už to jede. A tak dál. Čím byl Bárny starší, tím více ho podobné řeči unavovaly. Zvláš-

tě když dědeček končil neměnným "ty,chlapče, zažiješ leda tak prd starý kotlářky!"

Dědeček měl v baráku desetimetrový komín. Chvástal se, že je to komín času a že se jím člověk může dostat deset let do budoucnosti, ale že se toho nesmí nadužívat.

"Ano, dědečku," odpovídal Bárny, "však lépe v mylné naději sníti, před sebou čirou temnotu, nežli budoucnost odhaliti, strašlivou poznati jistotu".

"Ty smrade", zlobil se stařík, ale kde byl už Bárnymu konec. Upaloval k rybníku. Znal plácek, odkud byly bezvadně vidět starší holky, když se převlékají. Že je dědeček ukecaný, to věděl odedávny, zato na ženských je stále něco zajímavého.

Jednou, to se Bárny akorát vrátil ze základní vojenské služby, dědeček před jeho očima vlezl do krbu, pod nohy si dal židličku, chvíli bylo vidět třepetající se nohy, pak nohy zmizely a nebylo vidět nic.

Za chvíli dědeček dopadl na prázdné ohniště, vylezl ven, černý jako bota, vyčítavě se na Bárnyho podíval, vrtěl hlavou a řekl:

"Taková děvka zmalovaná!"

Bárny viděl, že dědeček nezadržitelně stárne, že ho zub času okusuje, že se dědeček prosenilňuje ke konci, a bylo mu z toho přece jen smutno.

Za měsíc dědečka pohřbil žehem a život šel dál.

Jakási Emílie Švehlová - Kocourková, prý nadmíru ohavná ženská, ale ty dovedou ocenit galantnost, dohodila Bárnymu ono místo v Sluchotvaru a Bárnymu vyhovovalo. A život šel dál.

Trochu mu přidali, čímž byl bitý na daních. Tak to nahnal melouchy. A život šel dál.

Život to byly medovlásky, dlouhovlásky, černovlásky, krátkovlásky, dlaňovky a hrstovky, dvacítky, třicítky a čtyřicítky - vše, čemu má vítr ještě chuť zvedat sukně.

A život šel dál.

Stalo se, že se tak nějak zapovídal s paní Táňou z podatelny, kafe dalo kafe, cigaretka cigaretku, i sklenička se našla. Paní Táňa měla oranžový přeliv, na prsa ji málem převažovala a hovor se v pracovní době přenesl až do Bárnyho bydliště.

Bylo léto, v obýváku ještě světlo a Bárny se skláněl nad paní Táňou a oběma chyběl do naprosté nahoty tentýž kus oděvu, u Bárnyho zelený, u paní Táni bílý s nápisem Friday, protože byl pátek.

"Bárny, támhle na nás někdo kouká. Jéééé!" zaječela oranžovláska.

"Neblbni, kdo by na nás koukal. Tady není ani noha," mumlal Bárny a škubal kalhotkami, kterým se nechtělo přes stehna.

Ona však ječela dál a odstrkovala Bárnyho.

Bárny se otočil.

Nikde nikdo.

"Támhle u krbu stál nějakej negr v umazanejch šatech a čuměl na nás", drmolila Táňa, celá se roztřásla, vstala a začala se oblékat.

"Co blbneš?"

"Nějak je mi zima. Kdybys aspoň zatopil v krbu".

"Teď v létě?"

Bárny vstal, přešel ke krbu, skrčil se a vlezl do něj. Co ho to jen napadlo! Pak se napřimoval a napřimoval, až ho bylo vidět pouze k zelenému slipu, pak jen po kolena, pak se zakomíhala chodidla a paní Táňa Bárnyho do konce života nespatřila.

Letní odpoledne.

Bárny sedí na komíně a mírný vánek mu čechrá vlasy.

Je špinavý a šťastný. Připadá se nesmírně vysoko, připadá si volný jako pták, jen se vznášet a poletovat, letět, kam se mu zamane.

Svět mu leží u nohou. Ne,to by bylo přehnané. Svět se mu pod nohama hýbe. Po silnici se v závoji škvárového prachu prohánějí kluci na těžkopádných kolech. Babka sype slepicím. Dědek bafá z fajfky. Tamhle nějaký strejc kropí záhony a nahatí haranti, úplná cikáňata, s nadšeným řevem probíhají proudem vody, chladivé perličky se rozstřikují na všechny strany, zasahují i strejce s hadicí a ten obromyslně hartusí a posílá ty nezbedníky do horoucích pekel. A tamhle vyrostly nějaké chatičky, jedna jako druhá. Před nimi na trávníku rozhozená těla v barevných plavkách a.... Ne, to snad není možný! Má? Nemá?Má?... Chtělo by to triedr! jásá v duchu Bárny a polyká.

"Co tam, Barnabáši, děláš?"

Bárny sebou trhne, odpoutá se od milých blízkých dálav tolik rozehrávajících představivost a přenáší pohled do bezprostředního dola, kde nějaká ženská, rozhodně nepodobná paní Táně, narvaná do černých dvojdílných plavek, zaklání hlavu a stíní si rukou oči.

"Slez dolů!" povykuje.

"Táta, táta!" běží k ní nějaké děti a mávají na něho.

Dědeček si nevymýšlel. Vypadá to, že jsem se oženil. Zdá se, že máme děti. Jsem v budoucnosti!

"Nojo, vždyť už jdu!"

Střešní okénko je naprasklé. Bárny ho doráží a prolézá na půdu. Za chvíli je dole. V obýváku se moc nezměnilo. Trochu se pokuchynštil. Přibyla polička s kořenkami. V rohu pod krajkovou dečkou podřimuje televizor a mezi stolem a oknem se ke zdi tiskne nová válenda. Na stole zbytky od oběda. Pod stolem zrnka vařené rýže, útržky papírů, pastelky a nějaké hračky.

"Podívej se do zrcadla, jak vypadáš", povídá mu ta ženská. "Hotovej komeník!" Pak se rozvzlyká:"Já se z toho už jednou zvencnu. Nádobí není umytý, děti vyváděj jak z divokejch vajec, ten bordel, co tady nechaly, a pán si vyleze na komín, vypadá přitom, jako by jím prolez, a ještě v podvlíkačkách, ale já ti je extra prát nebudu", přestává vzlykat, "když jsem prala už včéra. Na takovej život se já můžu vykašlat ..."

"Já taky", odvětil Bárny a už byl zpět v krbu a soukal se vzhůru, stále výš za světýlkem, tam, kde je ticho a budoucnost. Sakra ta má ale vyřídilku. Proč si ji asi vezmu?

Vytáhl se za okraj komína a opět byl na střeše a zase v létě.

Zapomněl jsem na ten triedr, napadlo ho a podíval se, zda se u chatiček někdo sluní. Za těch deset let muselo dorůst nové pokolení, těšil se. Ale chatičky byly tytam, les byl tentam, po louce se zem slehla a vydávila nedokončené paneláky.

Bylo větrno, zataženo, slunce jako by už věky nesvítilo. Bezprostřední okolí jinak vypadalo skoro stejně. Kluci dřepěli v příkopě, kolem poházená kola, slepice kdákaly, strejc okopával záhon.

Přeletělo letadlo. Všichni se zvedli, kluci na ně mávali, strejc volal na někoho v domě, aby se běžel podívat, že letí letadlo.

Hele, letadlo, řekl si Bárny. A vypadá úplně stejně jako před dvaceti lety.

"Koukej, fotřík je na střeše," zaslechl zezdola něco, co zřejmě slyšet neměl. Stál tam výrostek v odřených manžestrákách.

"Tati, co tam děláš?"zamával mu.

"To já jen tak," zavolal Bárny a taky mu zamával.

Ze střechy bylo vidět zadní kolo motocyklu a zpod střechy se ozvalo: "Podej mi, kurna, ten francouzák!" A syn zmizel.

To jsem si vychoval děti, pomyslel si Bárny a přelezl na odlehlý svah střechy, zapříčil se patami, lehl si a civěl pánubohu do oken.

Šla na něj dřímota.

Radši vstal a prolezl střešním okénkem, které bylo zase naprasklé a které opět dorazil. Z půdy slezl po žebříku do patra a po schodech seběhl do kuchyně.

Býval to dřív obývák. V ní prázdno. Na stěnách přibyly plakáty a motocykly a vedle krbu visely nějaké diplomy a vavřínový věnec. Žena nikde. Že bych ovdověl? Ne, to by se na kanapi nepovalovala ta olbřímí podprsenka, vyvrátil si hned prvotní domněnku. Kde může být, pomyslel si. Pod krajkovanou dečkou stále stejný televizor, u okna tatáž válenda.

Podíval se z okna. Ona ženská byla po deseti letech ještě silnější. Drbala přes plot se sousedkou.

Vlezl znovu do krbu.

V půli výstupu si vzpomněl, že se ani nepodíval do novin, co je ve světě nového, a přitom se povalovaly na stole. Ale co může být nového, když tady je to stále stejné, řekl si a soukal se dál.

Opět bylo léto. Počasí jak malované. To kulaté nad hlavou sálalo a kolem dokola bylo mrtvo. Paneláky byly už hotové, ale okna bez záclon, lodžie bez třepetavé kapitulace plen.

Zezdola zaslechl hlasy. Trochu se vyklonil. Stály tam dva kočárky a kolem nich devět nebo deset cizích lidí.

Ujela mu noha. Zachytil se jen tak tak.

Ti dole vzhlédli a němě, s otevřenými pusami na něj koukali. Pak ta ženská, kterou už dvakrát viděl, si dala ruce v bok, rozkročila se, zaklonila se a zařvala plukovnickým hlasem.

"Slez dolů, ty dědku bláznivá!"

Rychle pryč komínem, uvědomil si Bárny, a zpět a zpět!

Z toho vedra se mu musela zatočit hlava, nebyl už taky nejmladší, bylo mu o třicet víc, ačkoli si to nechtěl připustit. Buď jak buď, skončil na zemi nedaleko hloučku příbuzných.

Na zemi tam ležel důchodce a bylo mu přes třicet a nikoho nenapadlo, že měl život ještě před sebou.

Tenkrát málokdo věděl o komínech času. Kdo by taky tenkrát prolézal komínem. A kominíci, to byli lidé, kteří pouze vylezli na střechu, štárali se v temném jícnu štětkou nebo do něj spouštěli kouli. A nebo tam ani nelezli a za stovku a za panáka dali potvrzení, že je komín v pořádku.

No, půjdeme si lehnout. A ráno ať vás vidím na střeše! Spouštíme se zpět přesně o sedmé a na nikoho se nečeká. Při troše štěstí můžeme ještě stihnout Bárnyho kremaci. Dobrou noc.

- -

Jaroslav Pořízka - Pavel Kosatík: RONY A TONY

Když toho podvečera Rony a Tony zabloudili do ulice, vroubené po obou stranách vzrostlými kaštany, slunce už skoro zapadalo. Poslední narudlé paprsky sklouzávaly po štítech nejvyšších domů, větřík hnal po dláždění pár uschlých listů a kdesi v dálce zahoukal termovlak v devatenáct třicet. Jinak bylo ticho, jen jejich hlasy se v tomto prostoru nezvykle rozléhaly.

"Víš, Tony, dnes budeš svědkem něčeho neobvyklého," začal znovu Rony.

"Už zase? Sám dobře víš, že to nikam nevede. Měl by ses věnovat něčemu pořádnému." Pomalu přecházeli k ohradě, polepené spoustou samosvítících plakátů. "Kupte si Brownovy medosladké perníčky," slabikoval Tony ironicky nad obrázkem smějícího se tlouštíka, který s požitkem chroupal chválený pokrm.

"Tuhle jsem několik kousků snědl, ale abych pravdu řekl, Huskyho marcipánové tyčinky mi připadají pikantnější," zamlaskal Rony a nasucho polkl. Tony se pousmál:"Měli bychom se někde stavit na večeři, mám pořádný hlad."

"Jak můžeš myslet na jídlo," vzpomněl si znovu Rony a v jeho hlase zazněl vyčítavý tón. "Právě dnes, když ..."

"Hele, to je ale směšné," přeslechl jej Tony a ukázal prstem na obrovský plastický plakát, znázorňující dva rozjařené pány za stolem, nad nimiž svítil nápis NEOPÍJEJTE SVÉ ROBOTY.

"Proč myslíš? Sám dobře víš, co dokáže natropit opilý robot. V novinách jsem četl, že minulý týden jeden takový robot dokonce zabil svého pána."

"Ale vždyť to je přece zakázané."

"Samozřejmě že je. Ale víš, co tvrdil na policii? Že prý si myslel, že to vůbec není jeho pán, ale jiný, přestrojený robot, který chce pánovi ublížit. Ten opilec si představoval, že svému pánovi činí prospěch."

"Nikdy bych nevěřil, že je něco takového možné. Vždyť většina robotů alkohol snáší." Ušli mlčky pár kroků, Tony stále v hlubokém zamyšlení.

"Dobrá," vyrušil jej konečně Rony, "je načase, abych ti ukázal svůj nový objem."

Tony si vzdychl. "Tak ukaž. Copak tam zase máš? Doufám, že to nedopadne jako posledně."

Oba se při společné vzpomínce zasmáli. Pak Rony zalovil v kapse a vytáhl malou hliníkovou krabičku s jedním spínačem.

"Tentokrát jsem to neobjevil já. Našel jsem to doma na půdě. Byl u toho i návod."

"Tak už mě nenapínej a řekni, o co jde."

"Podle všeho je to takový nedokonalý strojek času. Totiž, když zmáčkneš tady ten knoflík, vrátíš se přesně o pět minut zpět."

"Hm, a to je všechno?"

"To přece bohatě stačí! Vlastně ještě něco: zároveň také zapomeneš vše, co se v posledních pěti minutách přihodilo. Jako kdybychom ten strojek spustili právě před pěti minutami."

"Tak mě napadá, jak víš, že už jsme he nezapli?"

"Protože jsem tam pro jistotu ještě nedal baterii. Vidíš? Sem do toho otvoru. Tak, a je tam," zasmál se Rony a zaklapl víko. Překvapený Tony reagoval svým obvyklým způsobem: vytáhl z kapsy kabátu láhev se svou oblíbenou Steedyho zelenou whiskou a notně si lokl.

"Rony," zamlaskal, "jestli to opravdu funguje, tak to bude bomba." Opět si přihnul a lítostivě odhodil prázdnou láhev do samolikvidujícího koše na odpadky.

"Neměl bys tolik pít, Tony. Ale vlastně máš pravdu, dnes je máš velký den. Tony, já už to asi nevydržím. Pojď sem ke mně, chyť se tady - tak - a už stačí jenom zmáčknout tlačítko ..."

x x x x x x

Tony a Rony se zastavili před ohradou se samosvítícími plakáty.

"Hele, Rony, vidíš to taky? Neopíjejte své robety," ukázal Tony na legrační plastický plakát, zobrazující dva rozjařené chlapíky sedící na zemi mezi poloprázdnými lahvemi. "To by mě zajímalo, proč by se chudák robot nemohl taky jednou napít. Je přece vědecky dokázáno, že to přispívá regeneračním schopnostem jeho trávicích autobuněk."

"Jenže nikdo neví, co je v takovém stavu schopen udělat. Nedávno jsem četl v novinách ..." Rony načal větu a zmlkl, plně zaujat reklamním videoplakátem, zobrazujícím testovací jízdu Sandyho gumového samohybu.

"Já myslím," neopouštěl Tony téma, "že každý pán si může s robotem dělat co chce. Třeba ho i opít. Vždyť většina robotů alkohol snáší. Ostatně, pokud robot ohrožuje ostatní lidi ..." Tony se začínal zaplétat, jako vždy, když mu alkohol stoupl do hlavy.

V té chvíli vyšel z protějšího domu opozdilý chodec - starší obrýlený pán s aktovkou.

"Rony," zajíkl se Tony a strnul. "Vidíš?"

Rony nic nechápal.

"Tam toho chlapa! Vždyť je to robot!"

"Muž kráčel **toporným** krokem směrem k nim. Na jeho chůzi bylo opravdu něco zvláštního, co **působilo** nezvyklým dojmem.

"Co blázníš, vždyť je to normální člověk."

"Není! Podívej jak hýbe rukama. Rony, to je určitě robot! A kdepak nechal pána?"

"Uklidni se, co blázníš? Nejsi opilý?" Rony pohlédl starostlivě na svého druha, který se na něj díval kalným pohledem. A pak s hrůzou spatřil, jak se Tony bleskurychle shýbá pro kámen, kterých tu byla naaranžovaná spousta, a zběsile se vrhá proti neznámému chodci.

"Já ti ukážu, ty zatracená mašino! Nás nedoběhneš!" vykřikl. A než Rony stačil cokoliv udělat, Tony uhodil muže s aktovkou do hlavy. Neznámý se beze slova - jako loutka, jíž náhle přeříznou vodící lanka - sesul k zemi. Na lesklou dlažbu jako **lítý** had vytékal pramínek husté červené tekutiny.

"Tony, ty blázne, cos to provedl?" zařval Rony a vyrazil kamarádovi smrtící zbraň z ruky. Tony byl víc překvapen, než vyděšen. Nedůvěřivě pozoroval svou oběť, neschopen uvěřit tomu, že se mohl zmýlit.

"Ale to není možné, vždyť se choval úplně jinak, to není ..." vyrážel ze sebe jednotlivá slova. Někde nad nimi se otevřelo okno. V dálce uslyšeli slabé houkání policejního vozu.

Ronyho tvář se však najednou rozjasnila. "Klid, Tony, rychle ke mně." Bleskově vytáhl ruku z kapsy, překvapeně hvízdl, když zjistil, že baterie už je uvnitř, přitáhl k sobě svého druha a stiskl tlačítko.

x x x x x x

Oba přátelé přišli k ohradě se samosvítícími plakáty, kde se zastavili.

"Nechybí vám v lednici Davidsonovy mražené řasy?" zasmál se Rony nad obrázkem talíře plného zelených pochutin.

"Hele Rony, viděls už tohle? Prý "Neopíjejte své roboty", zlobil se Tony nad plasticky vyvedeným záběrem dvou rozesmátých kumpánů. "Nevím, proč bych nesměl opít robota. S robotem si může každý dělat, co ho napadne. Kdybych třeba potkal nějakého opuštěného, tak ..."

Tony nestačil dokončit myšlenku; zaujala ho totiž silueta postaršího pána v brýlích, který za sebou zavíral dveře protějšího domu. Sehnul se pro kámen a zopakoval svůj výstup. Rony stiskl tlačítko v poslední chvíli.

Rony a Tony se zastavili před ohradou se samosvítícími plakáty a zastavují se tam každých pět minut, protože Ronymu nezbývá nic jiného než zachránit situaci stisknutím tlačítka. Je totiž odpovědný a čestný člověk, zatímco Tonyho zalkoholizovaný elektronický mozek se po přečtení pobuřujícího textu rozhodne vždy jen pro jediné řešení.

- -

Pavel Kosatík: SCI - FI MORALITA

Přestože nejrůznější literární soutěže a přibývající antologie ukazují, že to s autorským zázemím české literární fantastiky není tak zlé, jak se ještě nedávno tvrdilo, málokterý z jejích autorů - ať už "věrných" žánru nebo jen náhodou do něho zabrousivších - zatím dokázal překročit rámec i jen jediné knihy a začít mapovat svět systematicky metodou "něco - příp. všechno - je jinak", jak je to běžné v ostatních zemích. Česká sci-fi dnes nemá - s vyjímkou Josefa Nesvadby - žijícího klasika, jako byli Čapek, Weiss, Běhounek nebo Souček, a přestože debuty nebo druhé knížky mladých autorů prokazují literární kvality (například Jaroslavu Veisovi se podařil kuriózní čin, když se díky pouhé dvojici přesvědčivých povídkových knížek tímto žijícím klasikem takřka stal - a to, prosím pěkně, ve třiatřiceti letech), je každé nové jméno dychtivě vítáno, protože kromě rozšíření pojetí a tedy i hranic žánru s sebou přináší též větší procento šance, že tohoto "klasika" budeme mít mezi sebou co nejdříve.

Autor povídkové knížky Největší skandál v dějinách lidstva (nakl. Svoboda, edice Omnia 1984), letošní třiatřicátník Eduard Martin je čtenářům znám díky dvěma básnickým sbírkám (Můj Faust, Nespálené deníky), jedné divadelní hře a častým příspěvkům do novin a antologií; je tedy možné mít na jeho SF prvotinu vyšší nároky. Kniha sestává z devíti povídek vesměs většího rozsahu (20 - 30 stran) a zpracovává zajímavé, přestože nijak nové nápady (lze vůbec v dnešní science fiction získat světový patent na Nápad?): změna pohlaví, důsledky důsledné omlazovací kůry, výměna vědomí, sňatek s robotem (-tkou), umělé dítě, ovlivňování vědomí pomocí drog. Tedy témata, jakými se věda vážně zabývá už dnes, rozvinutá metodou paradoxu v příběhy typu "... a co z toho pošlo".

Přesto se čtenář už po několika povídkách neubrání - nudě. Cyklus je předkládán jako série vyprávění pilotů, odpočívajících "ve stínu odpalovací rampy", tedy dekameronskou formou, která má v naší literatuře dobrou tradici - počínaje Svatoplukem Čechem a konče zatím např. Janou Moravcovou (Klub omylných). Taková forma autora přímo vybízí, aby jednotlivé příběhy odlišil - stylem, slovníkem, frazeologií - je to dokonce podstatná esence, podmínka úspěchu tohoto žánru, jež spočívá právě v pestrosti příběhů a vypravěčů. To si autor zřejmě neuvědomil.

Další nedostatek knihy zavinil Alexandr Dumas starší, jehož literární metodu Martin napůl žertem chválí a v praxi důsledně realizuje. O tomto francouzském romanopisci se v anegnotách traduje, že prý, ve snaze o co nejvyšší honorář (byl placen paušálem za řádku) psal své příběhy nejraději ve formě jednoslabičných dialogů v přímé řeči a v popisné části textu alespoň z každé věty učinil samostatný "odstavec". Nejde vůbec o to, proč psal Dumas st. právě takhle; důležité je, že se mu to dařilo. Výsledkem takového způsobu psaní je zdůraznění myšlenky, která by jinak mohla zůstat nepovšimnuta, vypíchnutí termínu, jednotlivého slova. V únosné míře proti tomu nelze nic namítat, ale Martin tuto míru daleko překročil: jestliže nepsané pravidlo hlásá, že odstavec má pokud možno shrocovat určitou relativně samostatnou myšlenkovou část, u Martina to neplatí - jeho členění působí čistě vizuálně, pro oko; ve smyslu textu a v jeho ději nemá logické opodstatnění. Forma je zde nad obsah, takže text neříká to, co by říkat měl, a místy působí až samoúčelně. Při hlasité četbě dokonce banálně.

Dále: Martin vypráví čtenáři o svých hrdinech všechno, co o nich ví. Ani zdání po Hemingwayově vrcholku ledovce! Dozvíme se dokonce ještě trochu vaty navíc - příběh je proložen úvahami a řečnickými otázkami, které se zdají být hluboké, ale hluboké vždy nejsou (str. 211: "Jistě, bylo to nesmyslné, a teď to vidím zcela jasně. - Ale pokud na něco přistoupíte - rázem to přestane být nesmyslné, i kdyby to byl přímo nesmysl nesmyslů. Jak je sladké přistupovat na nesmysly. Co je sladšího než věřit nesmyslům? Ovšem, jen na krátkou dobu.")

Když si mladí manželé v povídce Dítě koupí kolébku, autor napřed popíše její nevkusný vzhled, a pak ještě pro jistotu dodá, že jde o "dokonalý kýč" - asi pro ty úplně bezradné čtenáře. Skutečně, v knize je mnoho věcí vysvětlováno, přestože to nepotřebuje ani příběh, ani čtenář. Některé povídky jsou zřetelně předimenzované, rozsahem neúměrné nosnosti nápadu, což platí markantně pro Paměť (poznání samotné nepřináší štěstí, genialita bez lásky nic neznamená) nebo pro Stále stejný tón - povídku na téma planety zasažené bakteriemi, které konzervují vše živé všetně člověka. Konečně, šťastný není ani autorův postoj k příběhům, které podává jako skepticky poučené morality - čtenář zpravidla po prvních deseti stranách pozná, že vše dopadne špatně, aby byl na konci náležitě poučen. Ženit se s robotkami nemá cenu, protože to nejsou lidi a vůbec to není ono (názor tradiční a vybízející k přikývnutí, ale proč by to nemohlo být obráceně?), ať jsou roboti jakkoliv dokonalí, lásku nám dát nemohou (a proč by, ksakru, jednou třeba nemohli? Copak nás veškeré naše zkušenosti neučí, že možné je dřív nebo později úplně všechno?), geniální paměť a vysoká inteligence mají i své záporné stránky, jak asi tušíme, možnost omlazování taky není jen tak - zkrátka, všechno, do čeho se Martinovi hrdinové pustí, nakonec bledě, aby se čtenář poučil a napravil. Jenomže dnešní (jenom dnešní?) čtenář je dareba a nerad se cítí poučován ... Tedy tak ofenzívně, jako to činí Edmard Martin.

Vědeckofantastická literatura si získala jméno a oblibu tím, že o něco usilovala, že se snažila zobrazit budoucí možnosti i nebezpečí. V jejích dílech - - v jejích dobrých dílech - vždy o něco šlo, její autoři byli vždy zdravě zaujatí svým nápadem. Takový pocit nad Martinovými povídkami nemám - i těch největších skandálů v dějinách mě namátkou napadá hned několik, a větších.

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

Plán schůzek v roce 1985

26.3. - komponovaný klubový pořad pražského klubu SPECTRA

30.4. - Beseda o návštěvě Parconu

28.5. - Počítače a jejich využití v praxi. Seznámení se základy počítačové techniky. Hry.

25.6. - Audiovizuální program z vlastní tvorby, rozhlasové náhravky, hudba.

24.9. - Beseda se zajímavou osobnostní

29.10. - Burza knih, jejíž výtěžek bude odeslán na fond solidarity

26.11. - Testy a kvízy.

17.12. - Slavnostní schůzka v závěru roku.

Vždy od 18,00 hodin na MěV SSM - Dům mládeže.

Duben - Parcon Červen - Kounov

Zbyněk Šůcha

Výprava na souřadnice 18-59-3/K

Večírek v zahradě pomalu skončil. Dlouhý stůl byl plný zbytků, láhví a vrchovatých popelníků. Kolem se válely poražené židle a mezi nimi si našel místo ke spaní poslední bdící člen večerní společnosti. Nutno dodat, že dnes pořádně přebral a tak okamžitě pod stolem usnul.

Ostatní účastníci bujné pitky, která skončila teprve v půl třetí k ránu, se dílem rozešli do svých domovů a někteří šli spát do vily, stojící v rohu zahrady. Byla teplá květnová noc a tak i v altánku na lavičce usnul unavený milenecký pár.

x x x x

- Kurs na přistání! Souřadnice 18-59-3/K! - ohlásil počítač.

Pozvolna jsme se spouštěli na noční stranu planety a pozorovali její povrch. Bylo zajímavé, že z devíti planet této soustavy vykazovala pouze třetí oběžnice aktivitu v pásmu radiových vln. Jako kdyby byl život ve vesmíru nějakou zvláštností.

Palubní počítač opět zamrkal barevnými kontrolkami a kovovým hlasem oznámil:

- Pozor! Posádka připoutat! - A vzápětí začal odpočítávat čas, zbývající do přistání: - 15,...10,...5,4,3,2,1,0. Vypnuty brzdící trysky!-

Náš mezihvězdný koráb dosedl na velkou a hladkou plochu. Automaty uhasily ihned povrch planety, který se při přistání vznítil. Vysoukali jsme se z tlumicích pytlů a začali se radit, co dál.

Odebrali jsme vzorek zdejší atmosféry, ale vykazoval velký poměr nebezpečných prvků jako kyslík, uhlíkaté sloučeniny a podobně. Oblékli jsme si proto kroužkové skafandry.

Poslední tři články těchto oděvů tvořily koule, do nichž si každý z nás napumpoval pod tlakem naši metanovou atmosféru.

Dohodli jsme se, že nejdříve vylezou ven dva členové posádky a my tři je budeme zevnitř zajišťovat. Otevřel se průlez a ven jako první vyšel náš odvážný mechanik Cerv. Ani Vir nechtěl být pozadu a za chvíli nám oba zvenku vesele zamrkali tykadly se svítícími kuličkami na konci.

Mechanik Cerv rozsvítil své tykadlo na plný výkon. Zaplál ostrý kužel světla, v němž se matně rýsovaly předměty na povrchu planety.

Nablízku vedle lodě čněla do velké výše podivná kulatá věž z průhledného materiálu. V její spodní čtvrtině byla průsvitná tekutina, která vrhala ve svitu tykadla červené světlo. Nahoře se věž prudce zužovala a na svém vrcholku nesla železnou obruč.

Vedle věže stála nevelká hranatá ohrada, plná kulatých, různě dlouhých válců. Vir s Cervem se dohadovali, co to může být. Přilezli blíže a zjistili, že válce jsou na jednom konci čímsi opálené. Poslali telepatickou zprávu do počítače v lodi. Snad to on po vyhodnocení zjistí.

Za ohradou byla louže čehosi zasychajícího, co vzdáleně připomínalo tekutinu z věže. Cerv odebral do skafandru vzorek. Pak oba lezli dále.

Náhle se Vir nerozhodně zastavil, neboť před ním se otevřela obrovská propast. Hladká plocha zde končila a dolů světlo nedosáhlo, ani když spojili zdroje svých kuliček v jeden. Pouze nedaleko se v slábnoucím paprsku rýsovalo nějaké tmavé pohoří.

x x x x

Spáč mezi židlemi se pohnul. Asi jej na okamžik probudilo světlo, které se mu i přes zavřená víčka na chvíli dostalo do podvědomí. V polospánku se obrátil na druhý bok, loktem zavadil o jednu ze židlí, až lehce drcla do stolu a tiše zamumlal: - Až ráno... až bude bílý den... - Pak opět usnul.

x x x x

Palubní počítač po zjištění krátkého zemětřesení ihned vyslal telepatickou zprávu oběma průzkumníkům, aby vyčkali na místě. Budou-li se otřesy opakovat, okamžitě se musí oba co nejrychleji vrátit zpět.

Delší dobu se však nic nedělo a Cerv s Virem dostali z lodi pokyn, že mohou pokračovat s opatrností ve výpravě.

Oba se dostali k velkému bílému disku. Jeho okraje se směrem od středu zvedaly do výše. Vir vystřelil své vlákno nahoru na disk. Okamžitě se v místě dotyku pevně přilepilo. Cerv je pak zesíleným paprskem svého tykadla přejel shora dolů a vlákno ztuhlo. Vir začal šplhat. Nahoře se potom přisál spodní přísavkou skafandru na okraj a zamířil světlo doprostřed disku.

Tam ležely podivné velké předměty, které se ve světelném paprsku tykadla kovově leskly. První předmět byl podobný gigantickému trojzubci a druhý byl až do půlky kulatý a pak přecházel v jakousi dlouhou plošinu, která však byla úzká. Ještě se tam tyčila za diskem nějaká konstrukce, ale to již Vir nestačil poslat telepaticky do lodi.

Při svém úsilí uvidět ze svého stanoviště co nejvíce, se vztyčil do plné výše svých dvou centimetrů a to se mu stalo osudným.

x x x x

Bylo již pět hodin ráno a první probuzený pták v zahradě, mladý černý kos, který přiletěl na stůl, aby se podíval, co pro něho zbylo po včerejším večírku, zahlédl na okraji jednoho talíře malou housenku.

Rychle ji sezobl a ani druhá, jenž se kroutila na stole vedle talíře, mu neunikla. Potom se pustil s chutí do zbytku rohlíku.

x x x x

Počítač na palubě vesmírné lodi netrpělivě mrkal svými světélky a vysílal do svého okolí telepatické výzvy, ale marně. Žádná odpověď nepřicházela.

x x x x

Kos soustředěný na rohlík se neopatrně přiblížil k malé lžičce na samém okraji stolu. Nechtěně ji shodil a ta při svém pádu cinkla o židli. Kos se polekal a odletěl.

Muž pod stolem se probudil a když se pozdvihl, udeřil se do hlavy o stolní desku. Láhev s vínem, stojící na stole se zakymácela a padla. Tím smetla dolů na zem hvězdolet mimozemšťanů, podobný průsvitnému tenisovému míčku. Dopadl hned vedle boty muže, který jej rozšlápl, když s klením vstával ze země, neboť mu víno z láhve začalo téci za krk.

Pod botou mu cosi křuplo.

- Zatracená sklenička, - ulevil si a v pokleku postavil na stole láhev se zbytkem vína.

Shodou okolností přesně na vypálenou díru v ubruse, pozůstatek po jedné nezdařené kosmické výpravě.

Robert Shekley

D é m o n i

Artur Hammet procházel Druhou ulicí a pomyslel si, jaký se vydařil pěkný den. Opravdu jarní, ne příliš chladný, ale svěží a povzbudivý. Ideální den k uzavírání pojistek, řekl si v duchu. Na rohu Deváté třídy sešel s chodníku - a zmizel.

- Viděl jste to? - zeptal se řezníka jeho pomocník. Oba stáli ve dveřích řeznického krámu a pozorovali chodce.

- Co jsem měl vidět? - odpověděl otázkou tlustý červenolící řezník.

- Toho chlápka ve svrchníku. Zmizel.

- Zahnul prostě na Devátou, - broukl řezník, - co má být?

Řezníkův pomocník si nevšiml, že Artur zabočil na Devátou nebo přecházel Druhou. Viděl jen, že se chodec najednou ztratil. Nemá však smysl stavět si hlavu. Řekneš zaměstnavateli "nemáte pravdu", a co pak? Možná , že ten mládenec ve svrchníku opravdu zašel za roh. Kam by se jinak poděl? Avšak Artur Hammet už nebyl v New Yorku. Ztratil se beze stopy.

Na docela jiném místě, dokonce snad ne ani na Zemi, bytost, která si říkala Nelzebub, pohlédla na pětiúhelník. Uvnitř vystalo něco, s čím tvor vůbec nepočítal. Nelzebub provrtával toto "něco" zuřivým pohledem, a měl taky proč. Dlouhá léta vyhledával magické formulky, dělal pokusy s bylinami a elixíry, prostudoval stohy knih o magii a čarodejnictví. Vše, co si osvojil, vložil do jediného titanského úsilí, a co se stalo? Objevil se jiný démon.

Něco ovšem mohl poplést nebo ingredience nemusely být úplně přesné: co ruka neboztíka? Není vyloučeno, že tělo patřilo sebevrahovi, dneska se nedá věřit ani nejsolidnějším obchodníkům.

Snad jedna z čar, tvořících stěny pětiúhelníku, je pokřivena. Nebo taky mohl pronést zaklínání ve špatném slovosledu. Jedna falešná nota - a je po všem! Ať tak nebo tak, co se stalo, odestát se nemůže. Nelzebub se opřel ramenem, pokrytým červenými šupinami, o obrovskou lahev. Začal si drbat druhé rameno drápem, připomínajícím dýku. V rozpacích - a to bylo právě teď - vždy poklepával ohonem, posetým bodlinami, o podlahu.
Jakého démona to vlastně polapil?
Opravdu, bytost, chycená do pětiúhelníku, se vůbec nepodobala žádnému ze známých démonů. Stačilo podívat se třeba jen na plandající záhyby šedé látky... Stejně jsou všechny historické údaje nepřesné. Ať už nadpřirozená bytost vyhlíží všelijak, bude muset klopit. Jestli ničím jiným, tímhle si byl Nelzebub jist. Přehodil pohodlněji kopyto přes kopyto a čekal, až divný tvor promluví.
Artur Hammet byl příliš ohromen než aby mluvil. Ještě před okamžikem šel do kanceláře v pojišťovně, a měl radost z nádherného vzduchu časného jarního jitra. Chtěl přejít na křižovatce Druhé a Deváté, vykročil z chodníku - a znenadání se ocitl zde. Nechápal, kde vlastně.
Ještě se trochu potácel a už se začal rozhlížet v husté mlze, která zahalovala místnost. Rozeznal ohromného netvora s červenými šupinami, který seděl v podřepu. Vedle něj se tyčilo něco jako gigantická láhev, průzračný předmět vysoký dobré tři metry. Netvor měl ohon posetý bodlinami - teď se jím drbal na hlavě - a prasečí očka, která vyvaloval na Artura.
Ten se snažil rychle ustoupit nazpět, podařilo se mu však udělat jen jeden krok. Artur zpozoroval, že stojí uprostřed křídou nakresleného znamení, a bůhví proč nemůže bílé čáry překročit.
- Tak vidíš, - poznamenal červený netvor, - chytil ses!
Pronesl docela jiná slova, jejichž zvuky byly Arturovy zcela neznámé. Přece však nějakým způsobem pochopil jejich smysl. Nebyla to telepatie, Arturovi se zdálo, že v duchu překládá bez jakékoli námahy z cizího jazyka.
- Jsem, mám-li být upřímný, trošku rozčarován, - pokračoval netvor a nečekal na odpověď démona, zajatého v pětiúhelníku. - Ve všech legendách se vypravuje, že démoni jsou strašlivé bytosti, vysoké pět metrů, mají křídla a maličké hlavy, na prsou mají otvor, kterým chrlí proudy studené vody. -
Artur Hammet si svlékl plášť, který mu upadl k nohám jako neforemný mokrý hadr. Hlavou mu bleskla myšlenka, že nápad s chrlením studené vody není marný. Místnost připomínala rozpálenou pec. Arturův šedivý tvídový oblek se už stačil proměnit ve vlhkou, pomačkanou směsici látky a potu.
Zároveň s touto myšlenkou se dostavilo i jakési smíření s červenou obludou, s křídovými čarami, které nelze překročit, s horkou místností - prostě se vším.
Vzpomněl si, jak v knihách, časopisech a filmech hrdina, který se dostane do neobvyklé situace, vždycky pronese "Štípněte mě, něco takového přece nemůže být "nebo" Bože, to se mi jen zdá, buď jsem opilý, nebo jsem se zbláznil!" Artur se vůbec nechystal vyřknout podobný nesmysl. Především věděl, že by to červený netvor neocenil, a docela už jistě věděl, že ani nespí, ani není opilý, ani nezešílel. Ve slovníku Artura Hammeta scházela příslušná slova, ale chápal, že sen je jedna věc, a to, co teď prožívá je dočista něco jiného.
- Ani nevím, že by v legendách byla nějaká zmínka o umění stahovat vlastní kůži, - zadumčivě pronesl Nelzebub, když se díval na kabát, válející se u Arturových nohou. - Zajímavé. -

- Je to všechno omyl, - odpověděl pevně Artur. Zkušenost, kterou získal jako pojišťovací agent, mu teď dobře posloužila. Artur se setkával s lidmi nejrůznějších typů a musel se vyznat i v zamotaných situacích. Obluda se zřejmě snažila vyvolat démona. Narazila při tom na Artura Hammeta, a má dojem, že Artur je démon. Omyl je třeba napravit co nejrychleji.
- Jsem pojišťovací agent, - prohlásil.
Netvor zavrtěl chromou hlavou, ze které vyčnívaly rohy. Plácal se do boků a nepříjemným svistem rozrážel vzduch.
- Tvá vedlejší činnost mě vůbec nezajímá, - zavrčel Nelzebub.
- Dokonce je mi úplně jedno, ke kterému druhu démonů patříš.
- Vždyť vám přece říkám, že...
- Nehraj to na mě! - vrčel dál Nelzebub. Přistoupil k okraji pětiúhelníku a sveřepě blýskal očima. - Vím, že jsi démon. A já potřebuju krhle.
- Krhle? Nechápu...
-Mám ty vaše démonské vytáčky prokoukuté, - prohlásil Nelzebub a jen stěží zachovával klid. - Vím, že ty jako démon, vyvolaný zaklínáním, musíš splnit jedno přání tomu, kdo tě přivolal. Já tě vyvolal, protože potřebuju krhle. Deset tisíc liber krhlí.
- Krhle... - začal v rozpacích Artur a snažil se držet v co možná nejvzdálenější části pětiúhelníku, dále od obludy, která divoce švihala ocasem.
- Krhle neboli šamar neboli čirnik neboli fon-derpšik. Všechno je jedno a totéž.
On mluví o penězích, došlo najednou Arturovi. Slůvka byla neznámá, ale intonace, se kterou byla pronesena, nenechala nikoho na pochybách. Krhle jsou zřejmě místní valuta.
- Deset tisíc liber není tak moc, pokračoval Nelzebub s chytráckým úsměvem. - Pro tebe určitě. Můžeš se radovat, že nepatřím mezi kretény, co touží po nesmrtelnosti. -
Artur se radoval.
- A co když nebudu chtít?
- V tom případě, - odvětil Nelzebub a zaměnil úsměv za chmurnou grimasu, - v tom případě tě budu muset začarovat. Uvěznit tě do této lahve. -
Artur se úkosem podíval na obrovskou průzračnou zelenou láhev, která se tyčila nad Nelzebubovou hlavou. U dna byla láhev široká, nahoru se pak stále více zužovala. Jestliže je příšera schopna nacpat Artura dovnitř, znamená to konec. Sám se už nikdy úzkým hrdlem ven nedostane. Artur nepochyboval, že netvor je schopen ho do lahve zaklít.
- Jak to tedy bude, - řekl Nelzebub a znovu se rozplýval v úsměvu, ještě potměšilejším než prve. - Nemá smysl dělat ze sebe hrdinu. Co pro tebe znamená deset tisíc liber starého dobrého derpšiku? Mně přinesou štěstí a ty to ani nepoznáš! -
Umlkl a jeho úsměv zrozpačitěl.
- Víš, - pronesl tiše, - věnoval jsem tomu spoustu času. Prostudoval jsem horu knih, utratil hromadu šamaru. - Znenadání udeřil ohonem o podlahu. - Nepokoušej se mne podfoukout! -
Artur zjistil, že magická síla křídových čar sahá přinejmenším do výše jeho postavy. Opatrně se přitiskl k neviditelné stěně, a když se ujistil, že unese jeho tíhu, pohodlně se o ni opřel.
Deset tisíc liber krhlí, rozmýšlel. Obluda je zjevně kouzelník z nějaké cizí země. Možná i z jiné planety. Pokoušela se svým zaklínáním vyvolat démona, schopného splnit každé přání, a vyvolala jeho, Artura Hammeta. Teď na něm něco chce, a v případě, že její přání nesplní, hrozí uvězněním v lahvi. Všechno vyhlíží úplně nelogicky, leč Artur Hammet už nabyl podezření, že kouzelníci většinou postrádají logiku.
- Vynasnažím se, opatřit ti krhle, - pravil Artur, který cítil, že musí použít právě tohoto slova. - Musím se však pro ně vrátit do ... hm, podsvětí. Povídačky o tom, že stačí jen mávnout rukou, dávno už neplatí.

- Dobře, - souhlasila obluda, která stála těsně u pětiúhelníku a krvavým pohledem chtivě zírala na Artura. - Důvěřuji ti. Ale pamatuj si, že si tě mohu kdykoli znovu přivolat. Mimochodem, jmenuji se Nelzebub. -
- Nejste náhodou spřízněn s Belzebubem?
- Byl to můj pradědeček, - odpověděl Nelzebub a s podezřením zašilhal na Artura. - Byl vojenským hodnostářem. Bohužel... - Nelzebub se zarazil v půli slova a pohlédl na Artura zlostným zrakem.
- Vždyť vy, démoni z podsvětí, stejně všechno dobře víte!
Zhyn! A přines krhle!
Artur Hammet znovu zmizel.
Zmaterializoval se na rohu Druhé ulice a Deváté třídy, přesně tam, kde zmizel. Kabát se mu válel u nohou, oblek měl prosáklý potem. Zapotácel se - vždyť ve chvíli, kdy ho Nelzebub propustil, se opíral o magickou silovou stěnu. Přesto udržel rovnováhu, sebral ze země kabát a spěchal domů. Naštěstí bylo kolem málo lidí. Dvě spěchající ženy s nákupními taškami si jen povzdechly a šly rychle dál. Jakýsi švihácky oblečený muž párkrát zamrkal, udělal krok směrem k Arturovi, snad se chtěl něco zeptat, pak si to rozmyslel a pospíchal k Osmé ulici. Ostatní buď Artura neviděli nebo jim to bylo jedno.
Když Artur přišel do svého dvoupokojového bytu, udělal chabý pokus na všechno, co se stalo, zapomenout jak se zapomíná zlý sen. To se mu nepodařilo, a tak začal v duchu probírat své možnosti. Mohl by získat krhle. Nebylo by to vyloučeno, kdyby věděl, co to je. Věc, které si Nelzebub tak cení, může být cokoli. Třeba olovo nebo železo. I v takovém případě je Artur, žijící ze skromného platu, v koncích.
Mohl by jít na policii. A dostat se do blázince. Taky se nehodí. Konečně nemusí krhle vůbec přinést a ztrávit celý zbytek života v lahvi. Vyloučeno.
Zbývá jen jedno, čekat, až ho Nelzebub znovu zavolá a zjistit, co krhle jsou. Může vyjít najevo, že je to obyčejný hrnec. Artur by hrnec mohl získat na dědečkově farmě v New Jersey, ale Nelzebub by se musel sám postarat o dopravu.
Artur Hammet zavolal do kanceláře, že je nemocen a že bude několik dní doma. Pak si v kuchyni připravil bohatou snídani, a v koutku duše byl hrdý na to, jakou má chuť k jídlu. Ne každý by byl schopen spořádat takovou porci, kdyby ho čekalo doživotní vězení v lahvi. Dal se do pořádku a převlékl se do plavek. Hodiny ukazovaly půl páté odpoledne. Artur se natáhl na postel, a čekal. Kolem půl desáté večer zmizel.
- Zase jsi změnil kůži, - uvítal ho Nelzebub. - Kde máš krhle? -
- Sebou je nemám, - odpověděl Artur a otočil se, aby stál čelem k Nelzebubovi. - Potřebuji ještě jednu doplňkovou informaci. - Zaujal nenucenou pózu a opřel se o neviditelnou stěnu pětiúhelníku. - A váš slib, že mě necháte na pokoji, až přinesu krhle. -
- Ovšem, - radostně souhlasil Nelzebub. - Mám právo vyslovit jen jedno přání. Víš co, zapřisáhnu se ti velkou Satanovou přísahou. Ta je, jak jistě víš, naprosto nezrušitelná. -
- Satanovou?
- Byl to jeden z našich prvních presidentů, - vysvětloval Nelzebub dobrosrdečně. - U něj právě sloužil můj pradědeček Belzebub. Na neštěstí... Co bych ti vykládal, všechno znáš sám. -
Nelzebub složil velkou Satanovu přísahu, která působila neobyčejně sugestivně. Umlkl, kolem modrých kotoučů páry se objevovaly úzké červené pásky, obrysy obří lahve se zlověstně zaleskly v matném osvětlení. Artur byl zalit potem i ve svém více než lehkém oděvu. Litoval, že se nenaučil jako chladící démon.
- Tak, to bychom měli, - dodal Nelzebub. Vzpřímil se ve středu místnosti v celé své velikosti a ovíjel si ohon kolem zápěstí. Oči se mu leskly podivným ohněm - odleskem vzpomínek na bývá-

lou sí.vu.
- Jak u informaci tedy potřebuješ? - ptal se Nelzebub a vykračoval si sem a tam podél pětiúhelníku.
- Potřebuji mi krhle.
- Jsou těžké, ne příliš tvrdé...
- Snad olovo?
- ... a žluté.
- Zlato!
- Hm, - zamumlal Artur a pozorně se zadíval na láhev. - Nikdy nezešednou, co? Ani nezhnědnou ani nezrezaví?
- Ne, jsou vždycky žluté, někdy načervenalé.
Přece jen zlato. Artur v zádumčivosti zíral na šupinatou obludu, která se špatně skrývanou netrpělivostí přecházela po pokoji. Deset tisíc liber zlata. To by znamenalo... Ne, je lépe o tom nepřemýšlet. Je to nemyslitelné.
- Budu potřebovat nějaký čas, - pravil Artur. - Tak šedesát až sedmdesát let. Domluvíme se: sdělím vám hned, jak... -
Nelzebub ho přerušil výbuchem homérského smíchu. Artur zřejmě vyhmátl zbytek jeho smyslu pro humor, nebot Nelzebub si objal předními tlapami kolena a pištěl smíchy.
- Šedesát sedmdesát let! - zařval a div se při tom nezalkl. Láhev se zachvěla a dokonce se prohnuly i stěny pětiúhelníku. - Dávám ti šedesát až sedmdesát minut! Jinak je s tebou zle!
- Okamžíček, - pronesl ve vzdáleném koutě pětiúhelníku Artur. - Potřebuju trošku... Počkejte! - Napadla ho spásná myšlenka. Byla to nepochybně nejlepší myšlenka jeho života. Navíc jeho vlastní.
- Potřebuji přesnou formuli zaklínání, jehož pomocí mě vyvoláváte. Musím zjistit v centrální kanceláři, že je vše v pořádku. - Netvor začal zuřit a sypat ze sebe nejhroznější kletby. Vzduch zčernal, mihaly se červené výboje. Soucitně zacinkala láhev a celá místnost jakoby se otřásla. Artur Hammet však stál na svém. Trpělivě, snad sedmkrát nebo osmkrát vysvětloval, že věznit ho v lahvi je naprosto neužitečné - to by Nelzebub své zlato neviděl docela určitě. Všechno, co se na něm chce, je formule, a...
Nakonec Artur formuli získal.
- A žádné podrazy! - zařval na rozloučenou Nelzebub, při čemž mával rukama i chvostem ukazoval na láhev. Artur lehce přikývl a [illegible] se ocitl ve svém pokoji.
Příštích několik dní uplynulo ve sběsilém shánění po celém New Yorku. Některé z ingrediencí se daly získat lehce, na příklad větvička jmelí v květinářství nebo síra v drogerii. Horší to bylo s jazykem hlemýždě a levým křídlem netopýra. Do skutečně slepé uličky přivedla Artura ruka, která měla být utata zabitému člověku. Nakonec ji chudák získal ve specializovaném obchodě pro studující medicíny. Artur měl tušení, že prodavač s ním souhlasí jen proto, že považuje zákazníkovo podivné přání za rozmar, ale stejně se s tím nic nedalo dělat.
Mezi jinými pomůckami si pořídil i obrovskou láhev, přitom pomměrně lacinou. Artur z toho pro sebe vyvodil, že být obyvatelem New Yorku má přece jen nějaké přednosti. Neexistuje nic - doslova nic -, co by se nedalo koupit za peníze.
Během tří dnů byl nakoupen všechen potřebný materiál. O půlnoci Artur rozložil věci po podlaze v obývacím pokoji. Okněm svítil měsíc ve druhé čtvrti - co se fáze měsíce týče, nedávala magická formule jasné instrukce. Vše je snad v pořádku. Artur nakreslil pětiúhelník, rozsvítil svíčky, zapálil vonné tyčinky. Pak začal pronášet zaklínadla. Doufal, že když přesně dodrží veškeré získané pokyny, podaří se mu začarovat Nelzebuba. Jediným Arturovým přáním bude, aby ho Nelzebub nechal od mnějška navždy na pokoji. Plán se zdál být bez kazu.
Pokračoval v zaklínání, pokoj se začal naplňovat modravou mlhou a [illegible] Artur spatřil, co vyrůstalo uprostřed pěti-

úhelníku.
- Nelzebub! - zvolal. Nelzebub to však nebyl.
Když Artur dokončil zaklínání, tvor v pětiúhelníku dosáhl téměř pětimetrové výše. Musel se sklonit skoro až k podlaze, strop nebyl tak vysoký. Byla to bytost hrozivého vzezření, okřídlená, s malou hlavičkou a otvorem na hrudi.
Artur Hammet vyvolal jiného démona.
- Co to má znamenat? - podivil se démon a vychrstl z prsou proud chladné vody. Voda šplouchla na neviditelné stěny pětiúhelníku a stekla na podlahu. Démonovi zřejmě zapracoval obvyklý reflex, neboť v Arturově pokoji byl příjemný chládek.
- Chci, abys splnil mé jediné přání, - pronesl kovovým hlasem Artur. Démon měl modrou barvu a byl nepopsatelně hubený: místo křídel trčely rudimentární výrůstky. Než odpověděl, poplácal se jimi po kostnaté hrudi.
- Nevím, kdo jsi a jak se ti podařilo mě lapit, - řekl démon. Ale je to důvtipné, nesporně důvtipné.
- Nebudeme mlátit prázdnou slámu, - odvětil nervozně Artur, který v duchu počítal, kdy ho Nelzebub znovu zavolá. - Potřebuju deset tisíc liber zlata. Je známo také pod jménem krhle, čirnik a fonderšik. - Co chvíli se mohu ocitnout v lahvi, pomyslel si.
- No, - zadrmolil chladicí démon, - vycházíš zřejmě z falešného předpokladu, že já...
- Dávám ti dvacet čtyři hádiny...
- Nejsem bohatý, - sdělil chladicí démon. - Jsem jen drobný podnikatel. Snad, kdybys mi dal lhůtu...
- ...jinak je s tebou konec -, dokončil svou řeč Artur. Ukázal na velkou láhev, stojící v koutě, a pochopil, že do ní se pětimetrový chladicí démon nevejde.
- Až tě přivolám po druhé, bude láhev dostatečně velká, - dodal Artur, - Nemyslel jsem si, že budeš tak vysoký.-
- U nás se vyprávějí legendy o tajemných zmizeních, - přemýšlel démon nahlas. - Takhle je to tedy! Podsvětí... Nikdo mi to nebude chtít věřit.
- Přines krhle, -nařizoval Artur. - Zhyň!
Chladicího démona už v pokoji nebylo.
Artur Hammet věděl, že déle než čtyřiadvacet hodin už meškat nemůže. Možná, že i to je příliš, nikdo neví, kdy se Nelzebubovi uzdá, že doba už uplynula. A už vůbec není známo, co stvoření s červenými šupinami podnikne, až pozná, že je zklamáno i po třetí. Na sklonku dne Artur pozoroval, že křečovitě tiskne trubky ústředního topení. Co by mu byly platné proti zaklínání? Je však příjemné držet se něčeho pevného a důkladného.
Artur si pomyslel, že je hanba dotírat na chladicího démona a zneužívat jeho možnosti. Je docela zřejmé, že to není opravdový démon - o nic opravdovější než sám Artur. Nikdy by nezavřel modrého démona do lahve. Stejně by to nepomohlo, když nesplní Nelzebubovo přání.
Nakonec Artur znovu zabručel zaklínací formuli.
- Kdybys mohl ten pětiúhelník o něco rozšířit, - požádal Artura chladicí démon, ktery se krčil v nepohodlné pozici uvnitř magické zóny. - Nemám místo pro...
-Zhyň, - zvolal Artur a hrečně smazal pětiúhelník. Narýsoval jej pak znovu a využil pro něj celou plochu pokoje. Odtáhl do kuchyně láhev (stále stejnou; pětimetrovou za tak krátkou dobu nesehnal), vlezl do skříně ve zdi a opakoval formuli od začátku. Znovu se začala rozlézat hustá, vlnící se modravá mlha.
- Nesmíš se zlobit, - pronesl v pětiúhelníku chladicí démon. -
- Krhle jseště nemám. Něco do toho přišlo. Hned to všechno objasním. - Zamával křídly, aby rozptýlil mlhu. Vedle něj stála asi třímetrová láhev. V ní, zlostí celý zelený, seděl Nelzebub. Něco

křičel, ale víko bylo pevně zašroubováno a zvuk nemohl ven proniknout.
- Vypsal jsem si v knihovně formuli, - vysvětloval modrý démon.
- Div jsem se nepominul, že účinkuje. Vždycky jsem byl střízlivý obchodník. Neuznávám žvásty o nadpřirozených věcech. Faktům je ovšem nutné pohlédnout v tvář. Ať je to jak chce, začaroval jsem tohohle démona. - Ukázal hubenou rukou na láhev. - Nechce klopit za žádnou cenu. Proto jsem ho zaklel do láhve. -
Chladicí démon vydal hluboký vzdech, když spatřil úsměv na Arturově tváři. Tento úsměv se rovnal odložení rozsudku smrti.
- Já tu láhev vůbec nepotřebuju, - pokračoval chladicí démon, - mám ženu a tři děti. Víš, jak to chodí. U nás je teď krize i v pojišťování. Neseženu deset tisíc liber,krhlí, i kdyby mi dali na pomoc celou armádu. Ale jen co přemluvím toho démona...
- S krhlemi si nedělej žádnou starost, - přerušil ho Artur. -
- Jen si toho démona vezmi sebou. Dobře ho opatruj. Rozumí se v lahvi.
- To udělám, - ujistil ho pojišťovací agent s modrými křídly.
- Co se krhlí týče...
- Čert je vem, - upřímně řekl Artur. Konec konců, pojišťovací agenti si musejí pomáhat. - Zabýváš se také požáry a krádežemi?
- Já jsem víc přes nehody, - odpověděl pojišťovací agent. - Víš, stále přemýšlím...
V láhvi dál zuřil, řádil a chrlil nejstrašnější kletby Nelzebub, zatím co dva pojišťovací agenti nerušeně probírali finesy svého povolání.

Z ruského překladu anglického orig.
přel. Jar. Kopcová

Pozn. V překladu jsem nahradila ruské "kruťak" za "krhle" a "volcholovo" za "čirnik". Obě slova lépe odpovídají češtině, i když jsou zcela vymyšlená.